

**Лазар Младенов: Българският културен клуб – Скопие
подготвя предложения за енциклопедия,
която отговаря на историческата реалност**

12 ноември 2009 | Агенция „Фокус“

Лазар Младенов, председател на Български културен клуб – Скопие, пред Агенция „Фокус“.

Фокус: Г-н Младенов, каква е вашата позиция за енциклопедията на МАНУ?

Лазар Младенов: Първо, нашата организация поздравява решението на Събранието на МАНУ да уволни редакцията на енциклопедията, и по-специално главния и отговорен редактор Блаже Ристевски. Енциклопедията, освен че е написана методологически доста слабо, за нас е фрапантна

и с това че съдържа текстове, които не отговарят на историческата наука и са политически тенденциозни, най-много към самите граждани на Република Македония, а след това и към съседните държави, особено към България.

Фокус: Кои са най-фрапантните лъжи в нея? Виждали ли сте я? Може ли да цитирате информация - какво пише за Самуил, какво пише за други български личности?

Лазар Младенов: Нашата организация беше първия субект в гражданския сектор в Република Македония, която изрази позиция по отношение на енциклопедията, още в първите дни на този скандал. Конкретно за цар Самуил, пише че е „македонски“ цар и че управлявал царство което се нарича Самуилово, за което има и отделен текст. Да се твърди че Самуил е македонски цар просто не отговаря на световната наука. Известни световни историци, включително и балкански, особено сръбски и гръцки, както и прочути енциклопедии са категорични в това, че Самуил е български цар, който е управлявал Първата българска държава. А да се твърди че Самуил е управлявал така наречената „Самуилова държава“ излиза извън здравата логика. Никой не кръщава държавите, империите и царствата по този начин, иначе би се стигнало до абсурди от типа: Василиева българоубийска империя, Чингизхановски хаганат, Карлова империя, Наполеонова империя, Хитлерска държава. Дали „Самуиловото царство“ запазва името си и след смъртта на Самуил, или то се превръща в Гаврил Радомирово царство т.е. Иван Владиславово царство.

В текста за Крали Марко е написано че бил „последният крал на Македония“. Не знам кои източници г-н Блаже Ристевски и редакцията на МАНУ са ползвали да напишат този текст за Крали Марко, но с оглед на факта че г-н Ристевски е посветил целия си живот на проучване на делото на Мисирков, аз очаквах да бъдат ползвани научните статии на Мисирков, в които той категорично представя Крали Марко като „цар, крал и деспот на България“, позовавайки се на средновековните западноевропейски известия. И Райко Жинзифов, който се

изучава в македонската образователна система като „македонски възрожденец“, в своята поема „Кървава кошуля“ описва българския характер на Крали Марко и българския характер на населението. Даже и в македонската уикипедия, която е ползвана за енциклопедията, пише че държавата на Марко и Вълкашин се нарича България, заради българския етнически състав на населението, а при това също се позовават на научни публикации от Мисирков. Има и много други такива примери. Ние сме особено загрижени за фалшифицирането на етническата принадлежност на знаменити личности от българското национално Възраждане, като Кирил Пейчинович, Райко Жинзифов, братята Миладинови, Григор Пърличев и Кузман Шапкарев. Също така и на водещите личности и всички членове на ВМОРО, църковни дейци и т.н.

Фокус: Как си обяснявате как са се получили всички тези фалшификации и манипулации в текстовете?

Лазар Младенов: Фалшификациите произлизат от липсата на демокрация и желанието със всички възможни сили да се даде легитимитет на нещо, което няма историческа основа. Ако позволим малко по-широка и по-свободна интерпретация, това което се случва днес в Република Македония, е един нео-югославизъм, който през последните години се превърна в антически македонизъм, искайки да монополизира историята и културата на целия географски регион Македония. Корените на това поведение са в сръбската пропаганда от края на 19-ти и началото на 20-ти век, което е документирано и в македонската историография, но тези факти се крият. Ако се погледне внимателно книгата на д-р Климент Джамбазовски от 1960 година, ясно може се проследи начинът, по който е действала Сърбия в периода след 1885 година. Към това може да добавим и факта че в енциклопедията са представени голяма част от професорите и писателите които са били особено активни на полето на науката и културата както в бившата система, но и днес. Въпрос е какви щяха да бъдат тези текстове, ако в Република Македония беше завършен процесът на лустрация, който още дори не е започнал. Жалко е, че такива личности като Миле Неделковски, Александър Лепавцов, Младен Сърбиновски, Милош Линдро (който даже е представен без фотография и т.н.) са или пропуснати или представени с по няколко изречения.

Фокус: Скандалът в македонското общество около енциклопедията - реален ли е, вълнува ли обществото, или е скандал в научната общественост, който не стига до съзнанието на хората?

Лазар Младенов: Скандалът с енциклопедията в Република Македония вълнува всички граждани, защото те искат да разберат нещо повече за своите корени, а са подложени на една медийна и научна блокада. Забелязва се съществуване на две фракции в МАНУ, които може би и от лични подбуди се опитват да се преборят за надмощие, при което едната се представя като обективна и безпристрастна, а другата като фактор, който разделя обществото. Ако някой иска да претендира за обективност и безпристрастност, трябва преди всичко да се отстранят фалшификациите и „говора на омраза“, свързани с историята на македонските българи. Ние смятаме че това е много важно условие пред евро-атлантическата интеграция на Република Македония.

Фокус: Представихте идея - местни българи - учени да участват в написването на нова енциклопедия?

Лазар Младенов: Българският културен клуб – Скопие подготвя конструктивни предложения за една демократична енциклопедия, която отговаря на историческата реалност и препоръките на Европейския съюз към Република Македония, както и на стандартите на Съвета на Европа. Всички наши забележки, ще бъдат доставени до новата редакция в писмена форма, а ще бъдат препратени и до чуждестранните дипломатически представителства и съответните международни институции в Република Македония. В интерес на всички граждани е енциклопедията да съответства на точка 14. от Резолюцията на Европейския съюз от 12 март 2009, по отношение на Доклада за напредъка на Република Македония за 2008 година, в която се подчертава необходимостта от преразглеждане на противоречията и погрешните тълкувания на историята и нуждата от противодействие на „говора на омразата“ срещу съседните държави в образователната система и медиите в Република Македония. Ние искрено се надяваме че нашите препоръки ще бъдат приети, в интерес на една демократична енциклопедия, която ще отразява мултиетническия характер на Република Македония и която ще бъде в интерес на всички нейни граждани. От тези причини, насърчаваме всички които имат някакви предложения за подобряване на енциклопедията, да се свържат с нашата организация.